

text JOSEP MANUEL SAN ABDÓN

ENRIC BALAGUER.(2016).

El desert i altres palpitations del nou segle.
Editorial Gregal. Maçanet de la Selva.

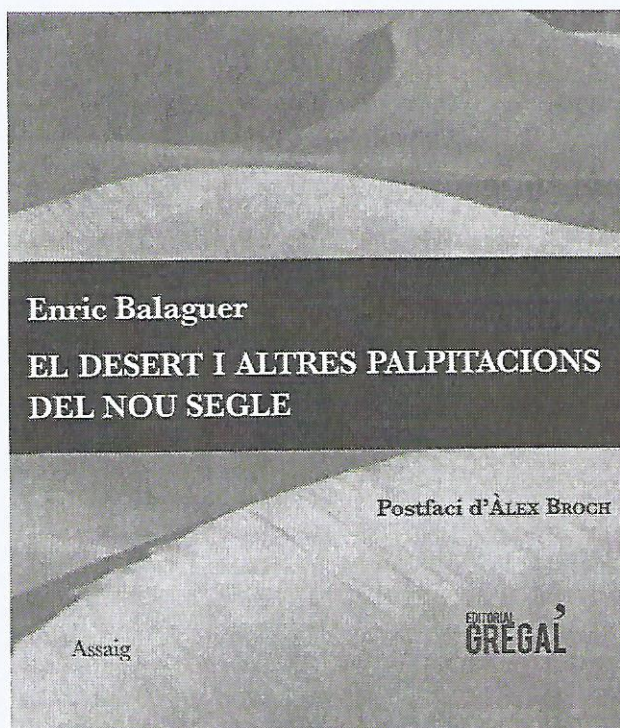
Enric Balaguer és professor de literatura a la Universitat d'Alacant i un dels nostres assagistes més destacats. En la seua producció destaquen els llibres de crítica literària, però sobretot els llibres d'assaig que s'ocupen de qüestions crucials dels nostres dies. És el cas del llibre que ens ocupa, la seua darrera publicació, en què a través de setze assaigs, comenta diverses qüestions palpitants dels nostres dies.

El mètode que segueix el llibre és que a partir d'una lectura, de la visió d'una pel·lícula, d'un tema d'actualitat o d'un fet històric, planteja una sèrie de reflexions, sovint relacionant diversos elements. El primer assaig, a partir de la novel·la de Carles Casajuana, *El darrer home que parlava català*, ens planteja el problema que tenen les llengües minoritzades, tot i que proposa no complaure's en la marginalitat, sinó traure'n partit ja que tenen més llocs per a explorar.

Sexualment parlant aborda la qüestió de que la sexualitat és cada vegada més explícita en la literatura i en els mitjans de comunicació en general, ¿quina serà la repercussió d'aquest tractament del sexe en la societat? *El magnetisme del desert* parla de la fascinació que aquest ha exercit en el ser humà. De fet les tres religions monoteistes van nàixer en una regió desèrtica.

Un dels assajos que més m'ha interessat és el que porta per títol *Mercantilisme i humanitats*, en el que es planteja l'arraconament que darrerament han tingut a la universitat i a l'ensenyament mitjà les humanitats, substituïdes pels valors purament mercantils i pragmàtics. Això ha fet sorgir una àmplia bibliografia que fa una apologia de les humanitats. De fet aquest assaig també ho és, està ple d'idees suggerents, com aquesta per exemple: "Si volem educar persones, contribuir a fer ciutadans, no hi cap altra regla que no siga fomentar el pensament de cada individu i desenvolupar l'empatia per l'altre; a més de donar pas a la imaginació, la consciència de la responsabilitat individual i col·lectiva. Són qüestions obvies i es prou trist que s'hagin de recordar. I en l'actual context, defensar. Però en aquesta fase històrica hi ha moltes veus que volen convèncer-nos que les humanitats són obsoletes i que el que cal és ensenyar habilitats més que no pas coneixements sòlids. Hom vol pràctiques, pràctiques que sovint són pretextos per cobrir hores de faena sense retribuir."

Força interessant també i relacionat amb l'anterior és l'assaig que porta per títol <<Serà admissible un eslògan com "la llibertat és esclavitud" quan el concepte de llibertat sigui abolit?>> on se'ns planteja que el dirigisme i la manipulació necessiten els efectes d'una llengua

reduïda a la més mínima expressió, i això repercuteix en l'assassinat del pensament. *Capitalisme financer i creació artística*, planteja el paral·lelisme entre les pràctiques artístiques i les transaccions financeres.

<< Ser feliç sempre ha estat una cosa molt estranya>>. *L'escriptor, la depressió i el suïcidi*. <<La poesia és imprescindible, tot i que no sé per a què>>, *Escrivint, esdevenim, Els escriptors i les cases, i La dificultat de crear en l'era digital*, és un conjunt d'articles molt suggeridors sobre la creació literària.

A *Dues analfabetes* exposa que en una societat com la nostra ser un analfabet suposa sofrir una mutilació comunicativa. Sobre la naturalesa del mal en els éssers humans escriu en *Eichmann, Douch i el mal*. A partir de la lectura de *Històries del paradís* de Xavi Sarrià, exposa com la comunicació digital ha contribuït a la pèrdua de respecte entre la gent, perquè ha reduït distància entre els individus i ha fomentat la pèrdua d'intimitat. D'això tracta l'assaig *La guerra i no la pau*.

Finalment a *La caiguda d'Ícar o la indiferència als altres*, un altres dels assajos d'Enric Balaguer, que més m'ha interessat, exposa com l'allau d'informació és tan intensa i incessant que neutralitza qualsevol intent de reflexió, d'assimilació o de consciència.

Una característica d'aquest llibre, és que cada assaig va acompanyat de la bibliografia que s'ha utilitzat per a escriure'l, i, a més, sovint, estimula a la lectura dels llibres a què es fa referència. *El desert i altres palpitations del nou segle* és un llibre que ens convida a la reflexió, a la lectura i a la vida pausada, antidòts necessaris per fer front a una societat mercantilitzada, deshumanitzada i banal. Un llibre absolutament necessari.